

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvas szerkesztők háborúba léts a szerkesztési felolvas :
DR. KISS PÁLME.

Szerkesztőség és kiadóhely:
Széchenyi tér 2. Telefonszám 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy hónapra 1 " 20

A szerbek visszavonulása északkeleti Szerbiából

Budapest, október 30.

Délkeleti hadszíntér:

Visegrád körüli terület megtisztítása sikeresen halad tovább. Kövess tábornok hadserege ellenséget a Rudnik mindkét oldalán Grn Milanovac felé vetette vissza. Cernici-fensíkon egy napi járásra Kragujevctól északnyugatra ellenség még legészívésabban áll ellent. Csepataink ott elkeseredett harcban állnak. Lupovótól délnyugatra német zászlóalj Strazevica magaslatot támadják. Ellenség Szerbia északkeleti részén mindenütt visszavonult.

Belgárok a Timokon felül üldözik ellenséget. Kayszavától délnyugatra bolgárok behatoltak a Tresibaba-Planica levő szerb állásokba.

Höfer.

Görzi hidfőnél csendesebb a harc

Ujabb sikereink Cartorijsktól nyugatra

Budapest, okt. 30.

Orosz hadszíntér:

Cartorijsktól nyugatra küzdő osztrák-magyar-német csapatok támadásukat folytatva ellenségtől szívósan védelmezett községek egészen sorozatát sorozatát ragadták el. 18 orosz tisztet és 929 főnyi legénységet fogtunk el és két gépfegyvert ésakrányoltak, valamint lelőttek egy orosz repülőgépet. Északkeleten nincs semmi újság.

Olasz hadszíntér:

Isonzó harcvonalon tegnapi harc görzi hidfőtől északra levő szakaszon szembetűnően csendesebb lefolyású volt. Csak tolmecini hidő védőinek kellett még erősebb támadást visszautasítaniok.

Olasz harmadik hadsereg visszatartott részei is már harcban állnak.

Dolomit harcvonalon ellenség tízszeres túlerővel elfoglalta Col-dianán levő előretolt állásainkat.

Höfer.

Oroszország új ajánlata Romániának

Berlin, okt. 30.

A „Nationalzeitung” jelenti az orosz határról: Mint a moszkvai sajtó egyértelmű bucaresti táviratból kitűnik, Oroszország a többi entente hatalom esatlakosásával új ajánlatot tett a román kormánynak a román hadseregnek a háborúba való beavatkozás fejében. Október 23-án Ooklevaki Koziel, az orosz követ hosszabb megbeszélést folytatott a román miniszterelnökkel, amely alkalommal átnyújtotta a négyes-szövetség új ajánlatát arra az esetre, ha Románia elhagyja semlegességét. Ebben az ajánlatban jól informált helyről jelentik, szerepet játszik Várna és Burgasz kikötője is. Azenkívül megígérték Romániának állítólag egészen Erdélyt és Besszarábia bizonyos vidékeit is.

A román kormányt figyelmes-tették továbbá arra is, hogy Oroszország legközelebb újra igen

erős csapatokat fog összevonni Dél-Oroszországban és minden körülmények között bele fog avatkozni a balkáni eseményekbe. Bratianu kijelentette, hogy Romániának arról az ántánt diplomáciája körében hirdett szándékáról, hogy feladja semlegességét, — ő mit sem tud.

Görögország a háboru végéig semleges marad

A görög vezérkar Szalonikiben

Bukarest, okt. 30.

Athénből jelentik: Kedden vált ismeretessé a görög fővárosban, hogy Zaimis miniszterelnök és külügyminiszter az angol és orosz demarche-ra válaszul újra és határozott formában megismételte, hogy Görögország okvetlenül semleges marad a háboru végéig s a négyes-szövetséggel szemben jóindulatu, fegyveres semlegességet tanúsít mindaddig, amíg az entente Görögországnak, mint független államnak szuverén jo-

gait respektálja. Ez a határozott és minden kétséget kizáró válasz nagy feltűnést okozott Athénben, mert Görögország végleges döntését látták benne.

A kormány határozatának jelentőségét még fokozta az, hogy ugyanazon a napon a görög vezérkar elhatározta, hogy székhelyét Szalonikiba teszi át. A döntés mindent megnyugvást, sőt bizonyos mértékben megkönnyeb-bülést keltett, mert annak a jelét látták benne, hogy a kormány el van szánva arra, hogy az ország szuverénitásának további megsér-tését nem fogja elférni. A kamara több katonai természetű törvény-javaslatot szavazott meg, amelyhez a Venizelos-párti képviselők is hozzájárultak.

A pártok között való surlódás mindinkább megszűnik s ma minden kétségen felül megállapítható, hogy az egész ország támogatja a kormányt törekvésében. A sajtó is mindinkább az entente ellen fordul, amelynek javaslatait türes ígéreteknek mondja, fenyegetésai-vel szemben pedig egyhangulag követeli, hogy a kormány az ál-lam méltóságának minden esz-kóssal szerzeszen érvényt. A köz-ponti hatalmak győzelmei lejárát-ak az entente egész tekintélyét s ma már senki sem fél tőle.

Alkalmatlanok ujrasorozása

11-én kezdődnek a sorozások

Makó, okt. 30.

Beszámoltunk már e lap ha-sábjain arról, hogy azok a népfél-kelő szemléken alkalmatlanoknak találtattak, új népfelkelői pót-szemléken tartoznak megjelenni. A sorozást a Makón lakó, makói és vidéki illetőségűekre vonatko-zólag november hó 11-én kezdik és pedig a következő sorrendben: November 11-én az 1894, 1893, 1892, 1891, 1890 és 1889 évbellek, november 12-én az 1888, 1887, 1886, 185, 1884, 1883 évbellek, november 13-án 1882, 1881, 1880, 1879 és 1878 évbellek fognak so-soroztatni. Tehát ezeken a napo-pon megtartandó pótsemlén nem tartoznak megjelenni az 1891, 1895, 1896-ban, továbbá 1877, 1876, 1875, 1874 és 1873 években népfelkelésre kötelezettek. Ezek sorozásának hatánapját egy ké-sőbbi rendelet fogja megállapi-tani.

Azoknak a népfelkelésre köte-lezetteknek, akik a pótsemlén al-helműeknek fognak találatni, szolgálatra való bevonulását azin-tén későbbi időben teszik köz-hírré.

A sorozás hatánapjairól, a be-
vonulás körülményeiről stb. egyéb-
ként a holnapi napon ad ki a
város katonai osztaga részle-
tes tájékoztatást és szokott módon
a város területén fontosabb he-
lyeken kiragasztja.

Munkába a kötőruhákkal...

A katonák meleg ruhája

Makó, okt. 30.

A polgármester a következő fel-
hívással fordul a város közönsé-
géhez:

Felkérlek a közönség, hogy
hősiessen küldő katonáink részére
gyapjufonalból alant részletezett
meleg ruhásati cikkeket készítsen.
Gyapjufonalat a mai naptól kezd-
ve lehet a hivatalos órák alatt a
gazdasági tanácsnoknál előjegyezni,
annak ára kilogrammonként 15
korona.

A hadvezetőség a következő
ruhásati cikkek készítését kéri a
következő méretekben:

Sál, árcs 250 cm. hosszú, 25
cm. széles legyen, a fül és nyak
betakarására.

Érmelegítő, 80 cm. hosszú, ol-
dalmiállással a hüvelykuj számára.

Kötőt térdvédő 45 cm. hosszú,
középen megfelelő kidudorodással
a térdkalács számára.

Selymet vagy puha gyapjuból
készített szövetet (ruhadarab, bé-
lés stb.) akár új, akár használt
állapotban küldje az áldozatkész
közönség az Országos Hadse-
gélyező Bizottság II. számú albi-
zottság címére (Budapest, Képví-
selőház).

Az ügyben a szükséges felvilá-
gosítások a gazdasági tanácsnok-
nál szerezhetők.

Gyászmise elesett hőseinkért

Makó, okt. 30.

Dr. Glattfelder Gyula esa-
nádi megyéspüspök elrendelte,
hogy nov. hó 3-án egyházmegyé-
jének minden plébániatemplomá-
ban ünnepélyes gyászmisét men-
djanak a harcban elesett vagy el-
halt hőseinkért. A fenköltésellemű
főpásztor erre vonatkozó rende-
letét alább közöljük:

Második esztendője tart a nagy
háboru. Bármely világtáj felé né-
zünk, mindenünnen ellenség tört
reánk. A monarchia határainak
majdnem minden pontján fegyver-
ben állnak a mi fiaink, így ör-

ködsz az ország, családjaik és mindnyájunk épsége fölött. Ez a hosszantartó és példátlanul szenvedélyes viaskodás sok-sok áldozatot követel. Ki veszi számba annak a sok hősnak a nevét, a kiket az ellenség golyó leterített vagy akiket a háboruban szerzett kór megölt?

Ha szent és üdvösséges gondolat a halottakért imádkozni, hogy bűneikből feloldostassanak (II. Makk. 12. 46.), minékünk tartozó kötelességünk, hogy Halottak Napján meggyújtjuk az emlékeztetőket és a hálás kegyelelnéki fátylóját, szívet-lelékkel és bürgő imádsággal megemlékezzünk azokról, akik ebben a háboruban a legnagyobb áldozatot hozták életükért.

Azért rendelem, hogy ez évi nov. 3-án a püspöki székesegyhásban és minden plébániatemplomban ünnepélyes istentisztelet tartassék a mostani háboruban elesett vagy elhalt katonák lelki üdvösségéért. Papjaink buzditásuk a hivatást, hogy a gyászmisén minél többen és minél nagyobb buzgósággal vegyenek részt. A szentmisében fölaidozott isteni Bárány kegyelme, a papok és hívők egyesített imádsága, mindnyájunknak erre a szent szándékra irányuló jámbor eszlekedeteink és alázatunk szolgáljanak a véres harcokban elesetteknek vagy meghaltaknak lelki üdvösségére, az itthonmaradottak vigasztalására és a fájó sebek gyógyítására.

Mint értesültünk, a makói baltvárosi plébániatemplomban az elhalt hősközt az istentisztelet 11. hó 3-án délelőtt 9 órakor fogják bemutatni.

Serényen folyik a hadikölcsönjegyzés Makón

A második millió felé

Makó, okt. 30.

A hazafias agitáció, melynek élén városunkban Hervay István alispán és Galambos Ignác dr. polgármester állnak, meghozza a várt eredményt. Megindul a pénz, előkerül a sok szegény sovány, kopott törőjéből úgy, mint a kevés gazdag drága bőrszényéből.

A mai jegyzések a következők: A Makói Tatarékpénztárnál jegyezték a mai napon 384800 koronát. (A kölcsönjegyzők névsorát helyszűke miatt keddi számunkban hozzuk).

Makó város polgármesteri hivatalánál a mai napon az alábbi jegyzések történtek:

Váradi Erzsébet Jókai-utca 38. szám Váradi István leánya 200, Váradi Rozália Jókai-utca 88. szám 200, Váradi Imre Jókai-utca 30. szám 200, Özv. Biró Jánosné Meskó-utca 8. szám 2000, Csavás Imre Szegfű-utca 13. szám 2000, Kubala József Arany János-utca 81. szám 300, Görbe István és neje Hosszu-utca 99. szám 4000, Gera Sándor és neje Gera Rozália Szunyog-utca 14. szám 3000, Özv. József Istvánné Gyöngy-utca 16. szám 2000, Apjok Mihály és neje Arany János-utca 77. szám 2400, Özv. Lengyel Istvánné Jókai-utca 37. szám 4000, Tamási Antal Szt. Anna-utca 5. szám

3000, Kusz Ferenecné Sóbán-utca 18. szám 2000, Biró István Gyöngy-utca 33. szám 2000, Goresa Péter és neje Megyeház-utca 24. szám 1050, Goresa Aranka Megyeház-utca 24. szám 1050, Mágori Sámuel községi bíró 2000, Veres Péter és neje v. gazda 2000, Diós Mihály Gr. Pálfi-utca 38. szám 1000, Váradi Sándor Buza-utca 84. szám 1000, Raffai Ferenc Buza-utca 34. szám 800, Tamás Mihály Aradi-utca 81. szám 2500, Biró István 2424. szám 2000, Elek József és neje 2366. 200, Erdői József és neje Erdői Erzsébet 2122. szám 4000, Kocsis Viktória Battyhányi-utca 49. szám 1000, Varga János és neje Mágori Erzsébet Tanya 436. szám 10000, Mandi Zsigmond Mandi Ella részére Deák Ferenc-utca 20000, dr. Galambos Ignác polgármester 20000, dr. Galambos Emil ügyvéd 40000, dr. Galambos Emil 600, Galambos Sárika 300, József Ferencné Zöldfa-utca 19. szám 1000 koronát jegyezték.

A Magyar Bank és Keresk. részvénytársaságnál jegyezték 3-ik hadikölcsönöt:

Böröcsk Bálint 481. szám 1050, Nagy Sándor 900. szám 1000, Veres Sándor Petőfi-utca 1. szám 1000, József Lida Petőfi-utca 1. szám 1000, Balogh Sándorné 2700. szám 500, Kiss Imre és neje Szegfű-utca 19. szám 2000, Szentpéteri Pál és neje Kossuth-utca 49. 2000 koronát jegyezték.

A Makói Népbanknál Kurusa Antal Lela 6000, Özv. Dégi Andrásné 6000, Imri József 2000, Szabó István és neje 433. szám 2400, Erdői Eszter 800, Istók Margit, Irén és Zoltán 700, Molnár Rozál 500, Csavalinga János és neje 1000, Vörös Sámuel 447. szám 5000 koronát jegyezték.

Az Arad Csanádi Gazdasági Takaréknál az eddigi jegyzés: 306850 korona.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál Doma Lajos makói református tanító útján hadikölcsönöt jegyezték:

Baranyi Imre Aradi-utca 25. szám 400 koronát, Pap Miklós Aradi-utca 1. szám 2000, Nagy Gábor ref. tanító 500 koronát jegyezték.

A kormány elrendelte a gabonarekvirálást

Makó, okt. 30.

A fővárosi és a nagyobb vidéki malmok egy idő óta sokkal kevesebb gabonát kapnak, mint kaptak az előző hetekben és sok helyütt aggódva néznek a jövő elé, vajjon nem fog-e az őrlés megakadni és képesek lesznek-e malmok a lakosság igényeit kielégíteni.

A Haditermény Részvénytársaság egy idő óta a fővárosnak sem szállít gabonát és azt a kötelezettségét, hogy egy bizonyos időn át megfelelő mennyiségeket fog rendelkezésére bocsátani, nem tudja teljesíteni. A Haditermény bizományosai csak egészen jelentéktelen mennyiségeket tudnak felhajtani és az elszállítások a Haditermény számlájára egészen minimálisak. A termelők legnagyobb része, sajnos, még mindig visszatartja a gabonáját és minthogy a

szabad vásárlások határidején túl is szabad az elszállítás, sok visszaélés történik és még mindig akadnak törvényhatóságok, testületek és egyéb jogosított intézmények, amelyek maximális áron felül vásárolják a gabonát.

Sok helyütt a gazdasági érdekképviseletek egyes vezetői azt híresztelik, hogy nem lesz rekvirálás és így a termelők jórésze tudni sem akar arról, hogy maximális áron alul adja el gabonáját.

A kormány jól ismeri az utóbbi napokban már veszedelmes arányokban mutató gabonahiányt és minthogy sem a fővárost, sem pedig azokat a törvényhatóságokat, amelyek a szabad vásárlás jogosultságát nem vették igénybe és a H. T.-t bízták meg a szükséges gabonamennyiségek bevásárlásával, nem lehet újból kitenni annak a veszedelemnek, hogy az idén se tudják ellátni a területükön levő lakosságot a szükséges buzással, a kormány nem halaszthatja tovább a legerélyesebb intézkedéseket.

A most megjelent új rendelet értelmében november 1-étől kezdve már most senki részére sem lehet gabonát eladni, csak a közérdekből szükséges mennyiségek beszerzése céljából — nyereszéskizárásával — alakult Haditermény-Részvénytársaság részére és senki más nem vehet gabonát mint az a Haditermény-Részvénytársaság.

A folyó évi november 25-ig gabonakészletét a Haditermény-Részvénytársaságnak vagy bizonyosainak minden hatósági közreműködés nélkül mindenki közvetlenül bejelentheti és eladhatja. November 25-én minden birtokosnak számba kell vennie, hogy ezen a napon mennyi gabona és lisztkészlete van s annak a községnek előjáróságánál (polgármester-nél), amelynek területén a készlet van, irásban vagy szóval a ház, tanya, major vagy magtár megjelölésével legkésőbb november 28-ig pontosan be kell jelentenie, hogy:

1. beleszámítva azt is, amit már eladott, de még el nem szállított, mennyi buza-, rozs-, kétszeres-, árpa és zabkészlete s mennyi lisztkészlete van;

2. ebből az érvényben levő szabályok szerint saját házi és gazdasági szükségletére mennyit tart vissza;

3. mennyi az, amit már eladott de még el nem szállított s így ezt és a gazdasági és háztartási szükségletre jogosan visszatartható mennyiséget leszámítva;

4. mennyi a felesleg? —

Makó város félmillió jegyzése

A mai rendkívüli közgyűlés

Makó, okt. 30.

A város képviselőtestülete ma délelőtt 9 órakor dr. Galambos Ignác polgármester elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgya a városnak hadikölcsön jegyzése volt. Dr. Galambos Ignác polgármester, aki ugy az első két hadikölcsönnek, mint a mostani harmadik hadikölcsönnek kibocsá-

tása alkalmával a legnagyobb dícséretre méltó agilitással és fáradhatatlan buzgalommal állt a megindult városi akció élére, nemcsak pártasú, lendületes beszéd kíséretében ajánlotta elfogadásra a tanácsnak már ismert javaslatát, hogy Makó városa 300000 koronát jegyezzen.

Azokat a skrupulosus hangokat, melyek a tanács e javaslatával szemben a közgyűlés elején felhangzottak, dr. Gerő Géza városi képviselő meggyőző érveinek sikerült elhallgaltatnia. Hivatkozással arra a morális hatásra, mely a város polgársága körében a képviselőtestületnek ezt a hazafias intenciókból, áldozatkészségből fakadó határozatát kísérelni fogja, hivatkozással arra, hogy a városnak háztartását még a tanács által javasolt 300000 koronánál nagyobb összegű jegyzés sem terhelheti meg, dr. Gerő Géza azt indítványozta, hogy jegyezzen a város 500000 koronát és pedig lombardirozva.

Miután világos és egyszerű matematikával kifejtette a lombardkölcsön előnyeit és planzibilissé tette, hogy a város hazafias eszlekedésén kívül csak nyerhet, az indítványok felett elrendelt névszerinti szavazás azonnal végezdött, hogy Gerő dr. indítványát egyhangulag elfogadták.

A kölcsön lebonyolítását a Makói Ipar és Népbank vállalta, mely a neki járó jutalékról a város javára lemond. Az így önként felajánlott 2500 koronányi összeg a város hadijótékozszerű alapjai javára fordíthatik.

A képviselőtestület ezenkívül a tanács azon indítványait is, hogy a kárpáti falvak cöljaira összegyűlt 4800 koronát és a gyámpénztári tartalékalapból 20000 koronát jegyez.

NAPI HIREK

Tájékoztató

Naptár. Okt. 31. Vasárnap Főm. kath. és Protest. Alfonz. Görög-orosz okt. 17. Ozeás pr. Nap kel 6 óra 40 percek, nyugszik 4 óra 45 percek.

Időjárás. Elvélve esapadék várható, későbbi hőemelkedéssel. Sürgönyprognózis: Elvélve esapadók, később enyhébb. Déli hőmérséklet 4-6 fok Celsius.

A hivatalos vetéjelentések. A földművelésügyi minisztérium ebben az évben már csak két jelentést tesz közzé. A legközelebbi, amely csak november hó 13-án jelenik meg, a gazdasági munkálatoiról, az évi vetések állásáról, továbbá a szőlészeti és borsászati felügyelők jelentéséről számol be, a második pedig, amely decemberben jelenik meg, a mezőgazdasági munkálatoiról nyújt tájékoztatót. A jövő hónapban jelenik meg a végleges számszerű terméseredmény is, amelyet a központi statisztikai hivatal most állít össze a gazdasági felügyelőségeknek október hó 23-án beküldött adatai alapján.

Apátfalva utolsó 48-as honvédjének temetése. Az egész község otthonmaradt lakosságának részvételével tegnap 9 órakor

kisérték utolsó útjára Apátfalván a község utolsó 48-as honvédjét, Ludányi Mátyást. Az öreg honvéd 86 évet élt. 19 éves korában állott be a magyar szabadságharc honvédeli kősei, végig harcolta hősi küdelmünket. Beszűletben, köztisztasáteleben öregedett meg, azokért az eszmékért, melyek kivívására mint ifjú kardot rántott, késő öregségében is lelkesedett. A temetésén megjelentek a most folyó világháborúnak Apátfalván pihenő hősei, akik maghatottan állták körűl a régi nagyidők hősi halottját az új idők sebesült hősei. Megható beszűddel beszűsott el a rem. kath. h. plébános a község halottjától, melyben megkapóan állította egymással szembe a két szabadságharc hőseinek áldozatkészségét és vitézségét.

— Hadijótékonyág. Hadijótékonyágra öv. Kusz Sámuelné kossorúmegváltás címűn 20. Csannádfalva javára Schwarz Miksa 10 koronát adományozott.

— A rendőrségi díjknokok ujjab gyűjtése. Lux Mariaka, Martonosi Ernűke és Nagy Marika rendőrségi díjknokok folyó évi október 15-től 30-ig terjedő idő alatt nűszási igazolványok kiállításá alitáimáival a esanádmegeyi hadiárvek javára 204 koronát gyűjtöttek, mely összeget Csannádvármegye alispánjának átadta a rendőrség.

Makó város

Polgáraihoz!

Elszomorító jelenség, hogy akkor, amidőn a hazánk többi városai s községei, valamint a remesen érű, áldozatra kész Polgároknak eszei és eszei a mostani tudáni nagy küdelemben, azon tudatban, hogy a háború dicsőséges befejezésétől nemcsak állami életűnk, de családai tűzhelyűnk, jövő boldogságűnk, életűnk s mindentűnk függ, és tudva azt, hogy ádás ellenségeinktől letaposva, — szorgalom s fáradsággal szerzett vagyonűnk ezek prédájává leend s ekként kötelesegtűnk és emberi hivatásűnkhez képest, őseinktől öröktől hazai pusztá földet se hagyhatjuk örökségűl gyermekeinknek és unokáinknak, — nemos vetélkedésűl törekseűnk az állam rendelkezésűre bocsájítani mindazon anyagi eszközűket, melyek az élet-halál harc dicsőséges megvívása és befejezéséhez nélkülözhetetlenek és akkor, a midőn szövetségeűnk, az osztrák és a nagy német birodalom, a bolgár és török hatalmaságok népei — hazafias lelkesedéstől áthatva — utolsó fillérokűt is, az értűnk küzdő hadsereg szükségleteinek fedezésűre áldozzák: Makó város polgárai a honmentés nagy munkájában nem veszik ki részűket oly mérvűben, a mint ezt vagyoni ereje és a joggal megkívánt hazafiaság és áldozatkészségűk igényelnű.

Nemi vigaszt nyűjt ugyan, hogy a szegényebb polgárok és köztűk olysnok is, akik nehéz kézimunkával, önmegtartódo takarékosággal szerezhettek valamit, — meg-takarított összegűk felajánlásával sietűnk a végdiadal kivívásához hozzájárulni, — ánde esen elűzűjárulások még korántsem elégségesek a nagy cél elérésűre és arra, hogy azon, — hazánk

korábbi válságos idejéből eredő tévhitűt, — mintha akkor, amidőn hazafias áldozatkészségűről a haza megmentésűről van szű, a város polgáraiira számítani nem lehet, — megdöntűsűk és a világg elűtt de-monstráljuk, miként e város polgárai igaz és áldozatra kész jű hazafiak.

A város jű birnevűnek és becsűletűnek megóvása érdekűben ismételtűn is felkérűm tehát városűnk Polgárságűt, hogy a III-ik nemzeti hadi kölcsűn minél tömegesebb és a lehetőségg szerűnti összegekű jegyzésű által az állam rendelkezésűre bocsájítani siesseűnek mindazon anyagi eszközűket a melyek nélkül a dicsőséggel megkezdett nagy háborút, még dicsőségesűben be nem fejezhetűjk. Legyen az anyagi áldozatokban, vagyis inkább, helyeseűben mondvá, — az államnak adott és bűsűsű kamatokkal visszafizetűdű nemzeti badikölcsűben részese mindűn polgár a hazánkűt és mindentűnkűt folyó nagy küdelmenek, hogy városűnkűnk gondosn őrzűtt mostani hadi levélteri irataiból a késű unokák is megtudjuk, hogy kik voltak azok az ősek és elűdők, a kik iránt őrok hűlára vannak leköteleseű.

A szorgalmas munkás Polgársághoz, a a hadisegűlyt élvezűkűhöz is intezűm kérű szavamat, hogy nélkülözhetű összegeket, még ha 50 koronát tesűnek is ki azok, bocsásűsűk az állam rendelkezésűre, mert azok epp oly becsűsek és szivesen fogadottak, mint a gazdagoknak eszei és mert ekként lesz az államkölcsűn igazű népkölcsűn.

Éű, aki mint a szorgos családapa, féltekenyen őrzűm a város gazdasági érdekűit is és a takarékosággban a lehetőségg határáig elmegyűk, úgy anyira megvagok gyűzűdűdű a kölcsűnjegyzés gazdasági hasznáról is, hogy városom jűl felfogott érdekűben sietűm elűterjesztűt tenni, hogy maga a város is 300 000 korona jegyzésű által a kölcsűnben részt vegyen, es által is megnyugtatóndű a Polgársággűt, hogy a kölcsűnjegyzésű által károsodás, avagy anyagi hátrány nem érűtű.

Mivel pedig erősen hissem és remélem, hogy kérű szavamra a Polgárságg a kölcsűnjegyzűben nagy számmal veend részt, hogy a jegyzés fennakadás nélkül lebonyolítottathassűk, intezűkűdűm, hogy a kölcsűnjegyzűs a polgármesteri hivatalon kívűl Mágori Sámuel községi bírónál is eszközűlhetű legyen, akit a kölcsűnjegyzűsek elfogadására felkérűm és azzal megbiztűm.

Ezenkívűl, — miután lehetűnek olyanok is, — akik kölcsűnjegyzűsi helyekre el nem mehetűnek, a város bizalmi férfiaból bizottsággokot alakítottűm, akik kölcsűnjegyzűs céljából a polgársággűt otthonűnkban fogjuk felkeresűni Ezen polgármesteri igazolványokkal ellátandű bizottsággokot a polgárságg szives figyelműbe ajánlom azzal, hogy a polgármesteri igazolványal ei nem látottak hatűsűségi bizalmi férfiaknak nem tekinthetűk.

Makó, 1915. okt. 28 án.

Dr. Galambos Ignác polgármester.

A piac és a fogyasztók

Makó, okt. 30.

Aki kutatja és pontosan megállapítani akarja a már-már elviselhetetlen drágaság okát, annak nem szabad megelégednie a szokásos és kösűdűveit argumentumok emlegetésűvel, — hogy tudniűllik: háború van, mértékűtelenűl nagyok a hadsereg szükségletei, megessáppant a termelés és a gyárűk teljesítűkésűsűsűge, majd nem semmire olvadt le a bohozatal, kegyetűlenűl uszorásűkűdik a termelű, az ügyűnk, a keresetűdű stb.

Mind e drágasági okok mellett vizágnűl kell azt is, hogy milyen a vásárlű? Mert ha nincs is eppen döntű befolyásűl az árak kialakulására, az a körűlműny, hogy miként viselkűdik azekkel szeműben a fogyasztűkűközűsűsűg, azért mindenesetre ennek a tényezűnek a magatartása, az ereje vagy gyűngesűge sokat javíthat vagy ronthat a helyzetűn.

A legutóbb kiadott befűgyűműszteri rendelet egyenesűn felhívja a fogyasztűkűt, hogy embe rejűjk meg magukat, ne tűzűjk a jogosulatlan uszűpűlyozásűt, lépűnek fel erűlyesen az árdrágítűk ellen, ne vásároljanak uszűra áron s ne sajnáljuk azt a csekűly fáradsággűt, hogy s tapasztalt vizsásűsűsűket a hatűsűg tudomására hozsűk. Mert a piac bajain csakis a kösűnűsűg egyetűrűleges közűre műkűdűse mellett lehet gyűkere-sen segíteni.

Nagyon természetes dolog, hogy amíg a fogyasztűt annyit ad az árűrt, amennyit eppen kérűnek tőle és még meg is kösűzűni a nagylakűt uszorás „szivesaságűt”, ha ez a nyűlt piacrűl visszatarított élelmi cikkekűből otthon, a lakásán, „titokban” s kettűs áron juttat neki valamit, — nagyon természetes dolog, hogy amíg a spekuláció valóságes virtűstűncűt tud járattűni a közűnűsűggűl az élelmsűkűsűgűletek körűl s legprimitivebb fogásűkkal, legostobabb hűrszűtelésűkkel tudja ezt minduntalan felringattűni, hogy képtelen áron vásároljon össze-vissza mindenfélű készleteket: önként érűtűdű, hogy az ilyen publikumon a legokosabb kormányrendelet, a legerűlyesebb hatűsűségi intezűkűdűs sem tud segíteni. Mert telhetik ugyan ki a közigazgatási hatűsűsűgűtől még mi egymás, amit jelenlűt meg nem tesz meg, de az már csakugyan nem telhetik ki tőle, hogy mindenik vásárlű mellű egy egy külön ellenűzűdű közeget állítsűn.

Németországban és sok tekintűben Ausztriában nem azért van fogaatja a drágaság ellen irányűlű intezűkűdűsűknek, mert ott a hatűsűsűg figyelmesűbb, mint nálűnk, hanem azért, mert ott elsűsorban a közűnűsűg fogadja meg és hajtja végre a legminűsűsűsűsűsűbb szűgűrűl s lelkiismeretessűggűl az összes rendelkezűseket.

Németországban minden uszorás tudja, hogy mindenik vásárlű egyszerűműnd rezdűr is. Ha ott maximális árakat állapítanak meg, ez egyenesűn szűntirás, mert nincs az a német ember, aki akár nyűltan, akár titokban bár egy fillérrel is többet adna a kérdésűs portékáűrt. Ha valaki kísűrtet tesz az uszorásűkűdűsűsűl, már a kövűtkező pillanatban a hatűsűsűg kezűre adjuk. Ha a keresetűdű jogosulatlanul emeli az árakat s

valamit drágábban ad, mint mások, úresűn marad a boltja. Ha érűdeksűzűvetkesűtek árűfűlűsűrűfűlűst próbálnak, a közűnűsűg erre bojkottal felel. És szűsű más dologt tesz ott maga a közűnűsűg, hogy ne lehessen urrű fűlűtte az uszűra és hogy teljes mértékűben erűvűnyt szerezzűn a hatűsűsűgi intezűkűdűsűknek.

Nálűnk a tehetűsűsűbb embernek az a jelzava, hogy: „aki bírja — marja!” és megad a szükségleteiűrt minden árát, amit kívánnak tőle; a szegűnyebb ember pedig csak tűlűlűlű panaszűkűdni tud és szűdűni az elűljárossággűt s nem veszi észűre, hogy tulajdonképpen nem kellene semmi egyebet tennű, mint egyenként és összesűn fűlesáppnia önkéntes „polgári őrű”-nek, szűgűrűan ellenűrűzűnie s ki-műletűlen űldűzűdűbe vennie az uszorát mindenűt, ahol az feltűűi a fejűt. És rövid időűn gyűkeresen átalakulna a helyzet az élelmi-piacon.

De amíg a kormány és közigazgatási hatűsűsűgok hiába kűrik a közűnűsűgűt, hogy kegyesűkűdjűk ő maga is megfogadni az ő védelműre szolgálű rendelkezűseket, — addig bizony az uszűra úgy tobzűdűdik a piacon s a boltokban, ahogy neki tetszik.

URANIA - SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap délután 4 óraker és este fél 9 óraker: Éj hű mály-ban. Dráma. Háborűs híradű.

Szerdán este fél 9 óraker: Mondd ki vagy! Detektiv-dráma. Lyukas hűrisűnya. Vigjátűk 3 felvonásban.

Csűtűrtűkűn délután ifűsűsűgi elűadásban és este rendezű elűadásban (Urania-elűadás): A kűtűzűshelytűl vissza a frontig. Ista: Pál Jűb.

Szombaton este fél 9 óraker: Turf hűramiák. Nordisk-dráma 4 felvonásban. Az aszfalt betűár. Vigjátűk.

Nyílttűr*)

Nyűlatkozat.

Alulirott ezennel kijelentűm, hogy miután feleségűmtűl, Nagy Lidiától különváltűn élek, nekűi senki semmifélű kölcsűnt vagy hitelt ne adjon, mert érűte felelűsűsűgűt nem vállalok és adòssággűt ki nem fizetem.

Makó, 1915. évi október hű 30-án.

Dobsa Lajos.

Nyűlatkozat.

Major Sándornű szűl. Molnár Rozáliát t. évi szeptember hű 19-én minden ok nélkülű megsűrtetűm, ezért tőle ezűton bocsánatot kűrek.

Makó, 1915. október 30.

Elűttűnk: Diòs István.

Dr. Sán Zsigmond.

Nagy Ferenc.

*) E rovatban közlűttekűrt nem vállal felelűsűsűgűt a szerk.

